

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3107/2017. (V. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.222/2016/5. számú ítélete, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 335/A. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó magánszemély az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a és eredetileg a 28. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.222/2016/5. számú ítélete, illetve a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 335/A. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] Az indítványát utóbb jogi képviselője útján (dr. Tóth István, 1055 Budapest, Szent István körút 1. I/1.) kiegészítette és a megsemmisítést az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján is kérte.
- [3] 2. Az indítványozónál az adóhatóság 2007 évre vonatkozóan, személyi jövedelemadó, százalékos egészségügyi hozzájárulás és magánszemélyek különadója nemekben bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést végzett.
- [4] 2.1. Az elsőfokú adóhatóság megismételt eljárásban, becslési eljárás alapján adóhiányt állapított meg, mely után adóbírságot és késedelmi pótlékot számított fel; az indítványozó fellebbezése alapján eljárt másodfokú adóhatóság az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [5] 2.2. Az indítványozó – jogi képviselő nélkül elkészített – keresetlevelet nyújtott be a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz, melyben a közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálatát kérte. Az indítványozó – jogi képviselője útján – a keresetet az első tárgyaláson több ponton módosította. A bíróság több, az indítványozó által kifogásolt, az adóhiányt megalapozó tétel vonatkozásában bizonyítási eljárást folytatott le; két tétel tekintetében eredményesnek ítélte az indítványozó bizonyítását és erre figyelemmel rögzítette, hogy az indítványozónak 2007 évben nem keletkezett forráshiánya. Ennek következtében az adóhatósági határozatokat hatályon kívül helyezte, új eljárás elrendelése nélkül.
- [6] 2.3. Az alperes – a másodfokú adóhatóság – felülvizsgálati kérelme alapján eljárt Kúria az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az indítványozó keresetét elutasította. A Kúria megalapozottnak tartotta azt az alperesi érvelést, hogy a jogerős ítéletet hozó bíróság jogszabálysértő módon járt el, mert figyelmen kívül hagyta a Pp. 335/A. § (1) bekezdésébe foglalt keresetváltoztatási tilalmat, amikor a keresetet elbírálva ítéletet hozott. A Kúria ítéletének indokolásában részletesen kifejtette, hogy az indítványozó által benyújtott keresetlevél milyen okokból nem lett volna alkalmas az érdemi elbírálásra.
- [7] 3. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő alkotmányjogi panaszát a Kúria ítéletének, valamint a Pp. 335/A. § (1) bekezdésének a megsemmisítését kérve. Hivatkozott arra, hogy vagy a Kúria ítélete nem felel meg az Alaptörvény XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljárás követelményének, vagy a Pp. kifogásolt rendelkezése ellentétes a jogbiztonsággal, a tisztességes eljáráshoz, valamint a hatékony jogorvoslathoz való joggal. (A nem jogvégzett indítványozó által megjelölt Alaptörvény XXIV. cikkére alapított indítványi elemet az Alkotmánybíróság – következetes gyakorlatának megfelelően – annak tartalma szerint, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állító indítványnak tekintette.) Érdemben arra hivatkozott, hogy jogi képviselő nélkül, lai-

kusként benyújtott keresetében teljeskörűen leírta mindazt, amit az adóhatóságok eljárásában sérelmesnek tartott, majd a bírósági eljárásban, immár jogi képviselőjével együtt a bíróság felhívásának mindenben eleget tett. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az eljárása során nem értékelte tiltott keresetkiterjesztésnek a jogi képviselője útján később tett keresetmódosításokat, és érdemben elbírált a keresetét, megállapítva, hogy az adóhatósági határozatok megalapozatlanok. Álláspontja szerint mivel Magyarországon nincsen ügyvédkényszer, ezért a Kúriának is figyelemmel kellett volna lennie arra, hogy a keresetlevelét laikusként készítette el és nem lehetett volna olyan ítéletet hoznia, amelynek következtében formai okok miatt akkor is fizetnie kell, ha a bíróság érdemben azt állapította meg, hogy nem áll fenn adótartozása. Az indítványozó indítványát jogi képviselője útján kiegészítette. Általánosságban hivatkozott arra, hogy a jogi képviselő nélkül eljáró személyt a bírósági eljárásban nem érheti hátrány abból fakadóan, hogy bár eljárása jóhiszemű és az érvényesíteni kívánt jog megalapozott, de a jog érvényesítéséhez nem rendelkezik jogász ismeretekkel.

- [8] Az indítványozó nézete szerint a közigazgatási bírósági eljárásra vonatkozó, a Pp. általános szabályaitól szigorúbb szabályok sértik az ügyfélegyenlőség követelményét. A kérelem indokaként azt jelölte meg, hogy indokolatlan előnyt biztosítottak az alperesként eljáró állami szervnek a jogos igényt érvényesítő és igazát bizonyító magánszeméllyel szemben, olyan okokra hivatkozva, amelyet nemhogy a laikus indítványozó nem ismerhetett fel, hanem még egy törvényszéki bíró sem látott át. A Pp. 335/A. § (1) bekezdése álláspontja szerint az Alaptörvény B) cikkével és XV. cikk (1) bekezdésével ellentétes, mivel mind a jogállami, mind az egyenlőségi követelményeket sérti, ha az állam egyes szervei az ellenük indított „polgári peres eljárásban többletjogosítványhoz jutnak, azaz a velük szemben előterjesztett keresetet, a jogalkotó a fenti rendelkezéssel szűkebb, rövidebb és jelen esetre is jellemző gyakorlatilag jogvesztő határidővel korlátozza, elzárva a felperest a polgári peres eljárásban minden más pertípusra jellemző keresetváltoztatási lehetőséggel, avagy szabályozással.” Az indítványozó nézete szerint a Pp. 335/A. § (1) bekezdése rendkívül tág, a jogbiztonság normáit sértő értelmezési lehetőséget biztosít az eljáró bíróságok számára, különösen akkor, ha laikusként, jogi képviselő nélkül jár el. Az pedig kifejezetten sérti a jogbiztonságot és az ügyfélegyenlőséget, hogy egy laikus beadványának érdemi vizsgálata helyett az eltérő értelmezés a jogos igény elenyészéséhez vezet.
- [9] Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény IV. cikkének, XIII. cikkének, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének a sérelmére is. Álláspontja szerint a jogorvoslat nem lehet hatékony akkor, ha az ügy kerül megfogalmazásra, hogy a laikus ügyfél nem tud ennek megfelelő kereseti kérelmet megírni. A tisztességes eljárás sérelmét abban látja az indítványozó, hogy a szabályozás nem felel meg a normavilágosság követelményének, nem taxatív formában sorolja fel, hogy mely jogszabályi hivatkozásoknak kell a keresetlevelben szerepelnie, illetve nem érvényesül az az általános jogelv, hogy a laikus ügyfél által benyújtott keresetet nem elnevezése, hanem tartalma szerint kell elbírálni. Az indítványozó álláspontja szerint a jogerős határozatot hozó bíróság értelmezte helyesen a keresetlevelet, abban ugyanis bennefoglaltattak azok az elemek is, amelyeket később a Kúria tiltott keresetkiterjesztésként értelmezett. Végül az indítványozó arra hivatkozott, hogy az adóhatósági határozatok törvénysértését a Kúria sem vonta kétségbe, tehát egy törvénysértő adóhatósági eljárás következtében terheli az indítványozót fizetési kötelezettség, melynek következtében vagyontól lényegében elveszti, amivel sérül a tulajdonhoz és a személyes biztonsághoz való joga is.
- [10] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [11] A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott:
- [12] 4.1. Mind az Abtv. 26. § (1) bekezdésének a) pontja, mind a 27. § a) pontja alapján csak az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme esetén nyújtható be alkotmányjogi panasz. Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban a kérdésben, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése nem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát tartalmazó alaptörvényi rendelkezésnek, ezért erre alkotmányjogi panasz nem alapítható {lásd pl. 3108/2016. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [23]}, függetlenül attól, hogy az indítványban ezzel összefüggésbe hozott XV. cikk (1) bekezdése sérelmének esetleges fennállása esetén a B) cikk sérelmére hivatkozás funkcióatlan. Az erre alapított indítványi elemek tehát nem felelnek meg a befogadhatóság feltételének.

- [13] 4.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése előírja, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az (1b) bekezdés *b)* pontja szerint a kérelem akkor tekinthető határozottnak, ha alkotmányjogi panasz esetén egyértelműen megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, illetve az *e)* pont szerint egyértelműen indokolni kell, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, illetve bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Az indítványnak az Alaptörvény IV. cikke sérelmét állító része nem felel meg ennek a feltételnek, mivel mindössze annyit tartalmaz, hogy – az indítványozó álláspontja szerint – törvénysértő adóhatósági eljárás következtében az indítványozó elveszíti a vagyonát, és ez sérti a személyes biztonságához való jogát is.
- [14] 4.3. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Ez alternatív feltétel, bármelyik megléte indokot ad a befogadásra.
- [15] Az indítványozó a Kúria döntésének alaptörvény-ellenességét állító indítványában nem fogalmazott meg alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdést.
- [16] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XIII. cikkének sérelmét állító indítványi elem kapcsán arra mutat rá, hogy a nem megfelelő pervitelből bekövetkező vagyronvesztés nem hozható összefüggésbe az e cikkben foglalt tulajdonhoz való joggal, illetve ennek alkotmányos védelmével, így az indítvány e tekintetben nem vet fel bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet.
- [17] A kifogásolt ítéletet az indítványozó azért tartotta tisztességtelennek, illetve a jogbiztonságot sértőnek, mert az a Pp. 335/A. § (1) bekezdésének olyan értelmezését tartalmazza, amely nincs tekintettel arra, hogy az indítványozó az eljárás meghatározott szakaszában jogi képviselő nélkül járt el, illetve, hogy eljárási okok miatt egy – nézete szerint a Kúria által sem vitatottan – törvénysértő adóhatósági eljárás jogkövetkezményeit viselnie kell.
- [18] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is rámutat arra, hogy az Abtv. 29. §-ából következően a testület a bírói ítéleteket kizárólag alkotmányossági szempontból vizsgálhatja felül, törvényességi, tényállás megállapítási, szakjogi mérlegelést igénylő kérdések megítélése, felülbírálata nem tartozik a hatáskörébe. Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban a tekintetben, hogy az erre irányuló indítványok befogadását visszautasítja, a következők miatt: „az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d)* pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; [...]}. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; [...]}.” {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]} A jelen indítványhoz kapcsolódóan annak eldöntése, hogy a konkrét ügyben a keresetnek az első tárgyaláson történő módosítása megfelel-e a Pp. 335/A. § (1) bekezdésében megfogalmazott követelményeknek, az eljáró bíróságok tényállás-megállapítási, jogértelmezési és jogalkalmazói hatáskörébe tartozó kérdés, melynek felülvizsgálatára az Alkotmánybíróságnak nincsen hatásköre.
- [19] Az indítványozó a Kúria eljárásához kapcsolódóan, a fentiekén túlmenően nem állította, hogy az megsértette volna az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt, tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz nem felel meg a befogadhatóság feltételeinek.
- [20] 4.4. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panaszában az indítványozó a Pp. 335/A. § (1) bekezdését az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének a sérelme miatt is alaptörvény-ellenesnek tartotta.
- [21] Az indítványozó nézete szerint a Pp. kifogásolt rendelkezése azért sérti az Alaptörvény jogegyenlőségi követelményét meghatározó XV. cikk (1) bekezdését, mert az állam egyes szervei a közigazgatási eljárásban többletjogosítványhoz jutnak azáltal, hogy a felperest – szemben más eljárásokkal – jogvesztő határidőn belül illeti csak meg a keresetváltogatás lehetősége. A Pp. 335/A. § (1) bekezdésének az a funkciója, hogy a Pp. 330. § (2) be-

kezdésében foglalt általános harminc napos keresetindítási határidőt ne lehessen részlegesen, a keresetkiterjesztésen keresztül megkerülni. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Pp. kifogásolt rendelkezésének e funkciójából következően a Pp. 335/A. § (1) bekezdése és az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése között, az indítványozó által felvetett szempontból semmiféle összefüggés nem áll fenn.

- [22] Az indítványozó álláspontja szerint a Pp. 335/A. § (1) bekezdése azért nem felel meg az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog követelményének, mert nem felel meg a normavilágosság követelményének, nem egyértelműen és taxatívén sorolja fel, hogy mely jogszabályi hivatkozásokat kell felsorolni a keresetlevélben. Kifogásolja továbbá, hogy – különösen a laikus ügyfelek esetében – nem érvényesül az az elv, hogy a keresetet tartalma szerint kell elbírálni. Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy a tisztességes eljárás követelménye semmiképpen nem értelmezhető akként, hogy a Pp. kifogásolt rendelkezésének taxatív felsorolást kellene tartalmaznia. A keresetváltoztatás tilalma és a tartalom szerint történő elbírálás nincsen összefüggésben egymással, és ezért a probléma nem vet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést. Az összefüggés hiánya miatt az Alkotmánybíróság ezt az indítványi elemet sem vizsgálhatta érdemben.
- [23] Az indítványozó álláspontja szerint azért nem tekinthető hatékony jogorvoslatot biztosító szabályozásnak, és ezért nem áll összhangban az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével a Pp. 335/A. § (1) bekezdése, mert a laikus ügyfélre is vonatkozik a kereseti kérelemhez kötöttség, és az ezzel kapcsolatos bírói döntés szempontjai előzetesen nem tárhatók fel. A szabályozás korábban bemutatott funkciójából kiindulva, a Pp. 335/A. § (1) bekezdése és az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése között sem áll fenn semmilyen olyan összefüggés, amely alapján az indítvány befogadásának és érdemi elbírálásának lenne helye; az Alkotmánybíróság tehát megállapította, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított indítvány sem fogadható be.
- [24] Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 26. § (1) bekezdésére, 27. §-ára, 29. §-ára, 52. § (1) és (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontjára, 56. § (3) bekezdésére, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjára tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2017. május 2.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1844/2016.

